

Utbildningsinspektion i Ösbyskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden

2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Ösbyskolan	Antal barn/elever
Grundskola	599
Skolbarnsomsorg	233
Förskoleklass	46

Statistiken ovan är skolans egen från september 2004. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och grundskola årskurs 1 t.o.m. 9. På skolan finns ett fritidshem med tre avdelningar (en per "hus" enligt nedan). Två särskoleelever är integrerade i grundskolan och är knutna till särskolans rektor. Särskolan behandlas i separat rapport.

Skolan är treparallellig och finns lokaliserad i en stor byggnad från 1997. Byggnaden är uppdelat i tre "hus" med förskoleklass t.o.m. årskurs 9 i varje. Skolans pedagogiska personal arbetar i sex arbetslag, två per "hus" (ett F-5 och ett 6-9). Dessutom finns ett resursarbetslag med skolans elevvårdspersonal och ett arbetslag för annan personal, till exempel vaktmästare, skolbespisningspersonal och skolsekreterare.

Inspektionen avser förskoleklass, grundskola, fritidshem.

Genomförandet av inspektionen i Ösbyskolan

Skolverket sände den 13 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Ösbyskolan har bestått av undervisningsrådet Mats Peterson samt experten Alf Anselmby. Besök i Ösbyskolan genomfördes den 15 till 17 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Ösbyskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Ösbyskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, biträdande rektorn, lärare, elevvårdspersonal, fritidshemspersonal, elever samt föräldrar. Lektioner och fritidshem besöktes. Inspektörerna deltog i elevrådsmöte. Under besöket fördes också informella samtal med olika personal och elever.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Inspektionen visar att eleverna är trygga. Kränkningar förekommer i begränsad omfattning men skolans personal är aktiva för att motverka och åtgärda kränkningar. Inspektörerna kan konstatera att språket hos eleverna i vissa fall är grovt, men den allmänna bilden är att språkbruket är förhållandevis bra. Det förekommer i princip inget klotter och ingen skadegörelse på skolan. Inspektörerna bedömer att skolan har ett bra värdegrundsarbete men att det är viktigt att skolan fortsätter sitt goda förebyggande arbete mot kränkningar för att som läroplanen uttrycker det skapa en social gemenskap och trygg miljö.

Flera olika formella råd finns på skolan för eleverna i årskurs 6 till 9, bland annat hälsoråd, trivselråd, antimobbningsråd, biblioteksråd och pedagogiskt råd. Cirka 120 av skolans elever deltar i rådsarbetet och ordförande i respektive råd är ledamot av skolans elevråd. Inspektionen visar att eleverna har möjlighet till inflytande, också på den pedagogiska verksamheten, genom dessa råd, t.ex. har det pedagogiska rådet medverkat till att språkpassen kortats av och scheman anpassats efter elevernas önskemål. Rektorn deltar i elevrådsmötena och elever och skolpersonal uppger att råden fungerar mycket bra och har viktiga funktioner att fylla. Inspektörerna delar den uppfattningen. Enligt rektorn kommer skolan under hösten 2004 att arbeta med att stärka samarbetet mellan klassråden och de olika formella råden på skolan. Inspektionen visar att de yngre elevernas inflytande via de formella klassråden fungerar bra.

I stort sett samtliga intervjuade uppger att eleverna kan påverka undervisningen i klassrummen. Inspektörerna delar den uppfattningen men tror att det, utöver de yngre elevernas planeringsböcker, ytterligare går att stärka deras inflytande på undervisningen. Genom att stärka elevernas möjlighet till inflytande och delaktighet kan lusten och viljan att lära ytterligare förstärkas liksom elevernas förmåga att ta ansvar för sin studiesituation.

Fritidshem

Inspektionen visar att barnen är trygga på fritidshemmet och har möjlighet till inflytande på de aktiviteter som erbjuds.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att skolans och fritidshemmets resultat avseende normer och värden är bra. Eleverna är trygga, har inflytande och

vill i allmänhet påverka den undervisning de deltar i. Inspektörerna vill speciellt framhålla elevernas möjlighet till inflytande via de olika råd skolan arbetar med. Det finns dock skäl att analysera om det går att ytterligare stärka de yngre elevernas inflytande över undervisningen.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Inspektionen visar att flertalet elever i Ösbyskolan når målen för utbildningen. Enligt Skolverkets statistik (SALSA) är skolans resultat bättre än det förväntade och 95,8 procent av eleverna var år 2003 behöriga att söka till nationella program på gymnasieskolan. I skolans kvalitetsredovisning för år 2003 anges att 97,1 procent av eleverna nått minst godkänt i svenska, matematik och engelska i årskurs 9. För vårterminen 2004 är resultatet liknande. I de nationella proven för årskurs 9 når mellan 93 och 97 procent av eleverna målen i matematik, engelska och svenska.

I kvalitetsredovisningen för 2003/2004 finns betygsstatistik för alla ämnen i årskurs 9. I alla ämnen, utom moderna språk (tyska och franska) där ca 90 procent når målen, har ca 96 procent eller större andel av eleverna nått minst godkänt. För ämnena svenska, matematik och engelska används bland annat diagnoser och nationella prov där utvecklingen kan följas över åren. Rektorn och personalen har kontroll på resultatutvecklingen i alla ämnen i de olika årskurserna och de analyserar varför målen inte nås och sätter in stöd till eleverna. Elevernas utveckling diskuteras i arbetslagen och delges föräldrar och elever. Inspektörerna bedömer att elevernas kunskapsresultat är bra och att skolan är mån om att identifiera stödbehov och skapa förutsättningar att ge eleverna stöd på bästa sätt. Skolan bör dock arbeta vidare med att försöka förbättra resultaten ytterligare framförallt i de moderna språken franska och tyska.

För att eleverna, som läroplanen uttrycker det, skall ha möjlighet att ta ansvar för sina studier krävs att skolan delger eleverna målen för utbildningen. Inspektionen visar att lärarna presenterar målen för utbildningen för eleverna i de olika årskurserna anpassat efter deras ålder. Inspektörerna bedömer att skolan på ett bra sätt arbetar med målen för utbildningen och i allmänhet vet de tillfrågade eleverna också varför de läser exempelvis ett tema och i vilket sammanhang det läses.

Inspektörerna bedömer att eleverna i allmänhet har stor lust att lära, är engagerade och nyfikna.

Fritidshem

Inspektionen visar att fritidshemspersonalen arbetar aktivt med att leva upp till skollagens krav på att fritidshemmet skall komplettera skolan och erbjuda en

meningsfull fritid. Föräldrarna som intervjuades uppgav att de är nöjda med resultatet av fritidshemmets pedagogiska verksamhet. Inspektörerna bedömer att rektorn och personalen i övrigt har god kännedom om elevernas utveckling på fritidshemmet.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att elevernas kunskaper till stora delar är bra. I många ämnen når så gott som samtliga elever målen för utbildningen och eleverna känner till vilka krav som ställs på dem. Skolan bör dock arbeta vidare med att försöka förbättra resultaten ytterligare framförallt i de moderna språken franska och tyska. Resultatet av den pedagogiska verksamheten på fritidshemmet bedöms som bra.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Lärarna till de yngre barnen arbetar med ”projekt Charlie” för att göra eleverna medvetna om skolans värdegrund. De äldre eleverna har bland annat etiklektioner och skolan har samarbetat med organisationen ”Friends” som har utbildat vissa utvalda 6–9-elever i Friendsmetodiken. I arbetslagen sker ett aktivt arbete med att diskutera hur man på bästa sätt skall motverka kränkningar på skola och fritidshem. Alla intervjuade på skolan vet vart man skall vända sig om kränkningar uppstår och hur antimobbningsarbetet ser ut. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med elevernas arbetsmiljö är av god kvalitet.

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att upprätta, genomföra, följa upp och utvärdera skolans handlingsprogram mot kränkande behandling. I Ösbyskolan finns två olika planer mot kränkande behandling. En ”handlingsplan mot mobbning” som beskriver arbetet vid misstänkt mobbning och en plan mot hot, våld och kränkningar. Eleverna kände dock i allmänhet inte till ovan nämnda planer. Inspektörerna bedömer att planerna behöver göras kända och att det finns skäl att slå ihop dessa till en och tydligare använda det vidare begreppet kränkande behandling.

Inspektionen visar att eleverna har stora möjligheter till inflytande vilket beskrevs under rubriken Normer och värden. Rektorn och personalen lägger ned ett stort arbete på att få de olika råden att fungera. Inspektörerna deltog även i ett möte med alla råden där aktiviteten och intresset från elevernas och personalens sida i allmänhet var mycket stort. Inspektörerna bedömer att skolan har en mycket bra organisation för inflytande via de olika råden men att inflytandet över undervisningen för de yngre eleverna bör analyseras eftersom det varierar hur mycket inflytande de har.

Enligt skolans arbetsplan "samråder en styrelse av föräldrar med skolledningen". Vidare framgår att skolan för föräldrarna arrangerar så kallade öppna kvällar med pedagogiskt innehåll. Rektorn uppger att man arbetar hårt för att få föräldrarna mer aktiva men att det är svårt. Föräldrarna bekräftar svårigheterna men uppger samtidigt att skolan är aktiv i sina försök att få till stånd ett samarbete. Under hösten 2004 kommer man att satsa ännu mer på att få föräldrar aktiva. Inspektörerna bedömer att skolans samarbete med föräldrarna är bra men att det är viktigt att man fortsätter sina ansträngningar med att stärka det.

Skolan bedriver, i enlighet med läroplanens krav, även ett aktivt hälsoarbete. I skolans arbetsplan finns en rubrik, "miljö – människa – hälsa", där bl.a. ett helhetsperspektiv på människan och miljön betonas. Skolan har ett hälsoråd som arbetar med att förbättra eleverna hälsomedvetande och som bland annat medverkat till att maten på skolan blivit nyttigare.

Fritidshem

Inspektionen visar att personalen på fritidshemmet är aktiva med att åtgärda eventuella kränkningar och har diskussioner med barnen bl.a. om vikten av att visa respekt för varandra. Barnen har möjlighet till inflytande i verksamheten genom att de kan välja vad de vill ägna sig åt på eftermiddagarna inom den givna ram personalen arbetat fram. Inspektörerna bedömer att fritidshemmets personal arbetar aktivt med att förebygga och åtgärda eventuella kränkningar och hitta former för att låta barnen ha inflytande i verksamheten.

Med anledning av den tragiska händelsen på Ösbyskolans fritidshem där en pojke förolyckades i sandlådan, inkom en anmälan till Skolverket om brister i tillsynen av barnen. Skolverkets utredning kunde inte visa på några sådana brister. Vid inspektionen ställdes frågor till samtliga intervjuade om vilka rutiner som idag finns för att garantera barnens säkerhet. Samtliga intervjuade uppgav att de idag är nöjda med de rutiner som finns.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att skolans och fritidshemmets arbete med arbetsmiljö och delaktighet är av mycket god kvalitet men att det finns skäl att analysera inflytandet över undervisningen för de yngre eleverna. De olika planerna mot kränkningar av olika slag bör göras kända hos eleverna och kan med fördel slås samman till en.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I skolans arbetsplan för 2004/2005 uppges att kursplanernas mål nås genom en kombination av "traditionella" och problemlösande arbetssätt. I planen uppges

vidare att ”vi handleder eleverna i att de utvecklar sin förmåga att planera, ta ansvar, sätta upp mål, utvärdera och ta initiativ”. Inspektionen visar att beskrivningen till stora delar är riktig. Vid inspektionstillfället gavs olika exempel på undervisningsmetodik och inspektörerna upplever att skolans och fritidshemmets personal i olika konstellationer diskuterar undervisningsmetoder sinsemellan, i arbetslag och i skolövergripande forum. Vid inspektionen såg inspektörerna exempel på att eleverna gavs möjlighet till både individuellt arbete och arbete i grupp och inspektörerna bedömer att skolans arbetssätt för att ge eleverna en stimulerande undervisning i allmänhet är gott.

I samtliga ämnen har personalen bearbetat de nationella kursplanerna och delgivit eleverna dessa bearbetningar. De finns även på skolans hemsida, vilket eleverna och de intervjuade föräldrarna kände till. Det är bra att skolan arbetar på detta sätt eftersom det ger eleverna möjlighet att få överblick och sammanhang kring sin utbildning. Skolan arbetar förutom med arbetslagsdiskussioner även med ”ämnesutveckling i ämnesnätverk” där diskussioner om bland annat kursplaner, kunskapsbedömningar och undervisningssätt förs. Lärarna deltar vidare i kommunens centrala ämnesnätverk som har samma syfte som skolans lokala nätverk. Inspektörerna ser mycket positivt på skolans arbete med att diskutera målen för utbildningen.

Enligt skolförfattningarna skall varje barn i behov av särskilt stöd erhålla stöd. Skolan har dokumenterade och kända rutiner för identifiering av stödbehov och eleverna deltar i utvecklingssamtal där bl.a. stödfrågor diskuteras. På skolan finns ett elevvårdsteam som uppges fungera bra och som ger övrig personal ett gott stöd i deras arbete med eleverna. Elever som riskerar att inte nå målen får stöd och de elever som är i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram. På skolan finns en verksamhet kallad ”studion” där några elever med vissa stödbehov som inte kan tillgodoses i klassen går. Alla intervjuade är eniga om att eleverna får stöd på bästa möjliga sätt inom skolans ramar. Vid vissa tillfällen kontaktas kommunens centrala stödenhet för konsultation och stöd i andra former. Både rektorn och övrig personal är dock tveksamma till om det alltid ges rätt stöd och i tillräcklig omfattning i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Inspektörerna bedömer att skolans stödverksamhet i allmänhet fungerar bra men att en analys av stödet i andra ämnen än svenska, engelska och matematik bör göras för att klargöra om stöd ges i tillräcklig omfattning.

Fritidshem

Fritidshemmets personal diskuterar den pedagogiska verksamheten sinsemellan, i arbetslag och i skolövergripande forum. Även på fritidshemmet upplevde inspektörerna att personalen är reflekterande och tydliga med vad de önskar ge barnen för verksamhet och hur de arbetar för att leva upp till skollagens krav på att fritidshemmet skall komplettera skolan och erbjuda en meningsfull fritid. Inspektörerna upplever samarbetet mellan skolans och fritidshemmets personal som mycket gott. Barnen på fritidshemmet kan få extra stöd vid behov.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att skolans och fritidshemmets pedagogiska verksamhet är av god kvalitet. Speciellt bra är skolans reflekterande över den undervisning som bedrivs och skolans identifiering av elevers stödbe-

hov. Skolan bör dock analysera om alla elever ges stöd på bästa sätt och i tillräcklig omfattning i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

I Ösbyskolan finns en rektor och en biträdande rektor som till sin hjälp för styrningen av skolan har en ledningsgrupp där även arbetslagens pedagogiskt ansvariga ingår. Av skolans arbetsplan för 2004/2005 framgår att rektorn skall ta ansvar för att stimulera till diskussioner kring kunskapssyn/pedagogik, värdegrund och verksamhetsmål. Inspektionen visar att så också görs. Rektorerna upplevs som väl förtrodda med verksamheten och tar det övergripande ansvaret för den pedagogiska verksamheten både på skola och på fritidshem. Kvalitetsredovisningen skall enligt författningarna innehålla mål, resultat, analys och förslag till förbättringsåtgärder. Skolan har avlämnat en kvalitetsredovisning för 2003 som innehåller mål, utvärdering, förslag på kortsiktiga och långsiktiga åtgärder och är tydligt kopplad till den verksamhet som bedrivs på skolan. Personalen har deltagit i arbetet med redovisningen.

Arbetslagen har även egna mål i dokumentet "arbetslagens mål och ansvarsområden" som följs upp och utvärderas av personalen och rektorn. Inspektionen visar även att gjorda utvärderingar leder till utveckling av verksamheten.

Inspektörerna bedömer att skolans organisation, ansvarsförhållande och styrning och ledning är tydlig både i skolans egna styrdokument och i det praktiska arbetet.

Rektorn har kontroll på att undervisningen följer den nationella timplanen och att särskilda beslut som gäller elevernas utbildning finns dokumenterade. Enligt rektorn återspeglaras delegationsbeslut även om ingen efterfrågar detta från förvaltningens sida.

Rektorn uppger att kontakten med förvaltningen i allmänhet fungerar bra. De är intresserade och efterfrågar resultat.

Fritidshem

Fritidshemspersonalen är mycket nöjda med rektorns pedagogiska ledning och förtrogenhet. Fritidshemspersonalen uppger att arbetslagens arbetsplaner, där även fritidshemmet är med, kommenteras.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att styrning, ledning och kvalitetsarbete av såväl skolans som fritidshemmet är av mycket god kvalitet.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I skolans arbetsplan finns beskrivet vad som är skolans val (etik och klassråd) och elevens val (fördjupning i olika ämnen enligt arbetslagens planering). För bägge dessa finns beskrivet antal minuter per vecka i undervisning. I arbetsplanen finns även en beskrivning av timplanen.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Elevens val finns enligt personal på skolan för alla elever i alla åldrar. De äldre eleverna är medvetna om att skolans s.k. profilval motsvarar elevens val och att det ges möjlighet till fördjupning och breddning av kunskaper inom det område eleven väljer. Eleverna i förskoleklassen och årskurs 1 till 5 är inte medvetna om att de har elevens val även om de vet att de väljer egna arbetsområden. Skolan bör därför tydliggöra informationen för de yngre eleverna och deras föräldrar.

Svenska som andraspråk och modersmålsundervisning erbjuds och undervisning bedrivs. Språkval ges i form av franska, tyska och spanska. Grundskoleförordningen ställer krav på att eleverna skall ha viss möjlighet att byta till bl.a. svenska och engelska, och sådan möjlighet ges också, även om skolan har som grundtanke att de moderna språken skall läsas.

Funktionshindrade uppges ha samma tillgång till utbildning och omsorg som övriga elever.

Inspektionen visar att skolan ger god information till hemmen om utbildningen, gymnasieutbildning, elevers valmöjligheter och de vardagliga händelserna på skolan och fritidshemmet.

Fritidshem

Fritidshem erbjuds alla elever i förskoleklassen och årskurs 1 till och med 5. Eleverna i årskurs 4 och 5 har så kallad fritidsklubb på skolan. Eleverna i årskurs 6 erbjuds inte fritidshemsverksamhet, vilket inte är förenligt med skollagen där det framgår att skolbarnsomsorg avser barn till och med 12 års ålder. Enligt rektorn och övrig personal beror det på att eleverna från och med årskurs 6 tillhör de ”äldre” eleverna och inte vill ha någon sådan verksamhet.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att elevernas tillgång till utbildning och pedagogisk verksamhet till stora delar är mycket god. Informationen kring elevens val bör dock förbättras för de yngre eleverna och deras föräldrar. Det är inte förenligt med författningarnas krav att fritidshemsverksamhet inte erbjuds till och med 12 års ålder.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Det finns enligt rektorn fler lärare med pedagogisk utbildning 2003/2004 än 2002/2003, 30,6 av 44 lärare (beräknat per heltidsanställd). Enligt rektorn har flera av de lärare som saknar lärarutbildning annan akademisk utbildning alternativt utbildar sig till lärare. Enligt skollagen är kommuner skyldiga att för undervisningen använda lärare som har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Enligt rektorn och personalen söker man alltid personal med relevant utbildning till skolan. Annonser finns regelbundet i pressen. Lärarna uppger att de får kompetensutveckling på tre nivåer; skolövergripande, arbetslagsövergripande och individuellt. Inspektörerna bedömer det som angeläget att skolan fortsätter sitt arbete med att öka andelen lärare med utbildning avsedd för den undervisning man skall bedriva.

Inspektionen visar att lokalerna och utomhusmiljön är mycket fin och ändamålsenlig och lokalerna välutrustade i enlighet med de krav som finns i skolförfattningarna. Skolans bibliotek är fint och uppskattas av eleverna, liksom skolans matsal och den mat som serveras. Datorer och annan datorutrustning fungerar förhållandevis väl till skillnad från tidigare då viss skadegörelse förekom.

Inspektörerna kan konstatera att böcker och andra läromedel till viss del är slitna. Rektorn beskriver också en situation med liten budget för läromedel, men att skolan gör så gott den kan när det gäller inköp. Eleverna tycker dock att böckerna är ändamålsenliga, vilket inspektörerna instämmer i.

Fritidshem

Rektorn uppger att 8 av 18 personer som arbetar på fritidshemmet har pedagogisk utbildning. Liksom skolans personal enligt skollagen skall ha relevant utbildningsbakgrund skall också fritidshemmets personal ha det. Rekrytering av personal med relevant utbildning pågår fortlöpande. Personalen berättar att de får kompetensutveckling på tre nivåer men önskar att de skulle ha möjlighet att delta i studiedagar i större utsträckning. Inspektionen visar att lokalerna och utomhusmiljön är mycket fin.

Sammanfattningsvis visar inspektionen att skolans och fritidshemmets resurser är goda. Det är angeläget att skolans arbete med rekrytering av personal med relevant utbildning fortsätter.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Ösbyskolan övergripande är av mycket god kvalitet. Skolan och fritidshemmet är tryggt, eleverna trivs och når goda resultat kunskapsmässigt. Vidare är skolans arbete med elevinflytande i allmänhet mycket bra liksom arbetet med att utveckla undervisning och fritidshemsverksamhet. Rektorerna är mycket förtrogna med den verksamhet de leder och har stort förtroende bland skolans personal, föräldrar och elever.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

Normer och värden

- Elevernas inflytande över undervisningen i de lägre åren bör stärkas.

Kunskaper

- Skolan bör arbeta vidare med att försöka förbättra resultaten i franska och tyska.

Arbetsmiljö och delaktighet

- Elevernas kännedom om handlingsprogrammen mot kränkande behandling bör förbättras.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Elever i behov av särskilt stöd får det stöd i alla ämnen.

Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

- Informationen till elever och föräldrar avseende elevens val för eleverna i årskurs 1 till 5 bör förbättras.
- Tillgången till skolbarnsomsorg för barn till och med 12 års ålder bör säkerställas.

Resurser

- Skolan bör fortsätta sina ansträngningar att rekrytera personal med pedagogisk utbildning till såväl skolan och fritidshemmet.

Datum

Ort

2005-06-02

Stockholm

Mats Peterson

Alf Anselmby